REDACŢIUNEA
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 103. Braşov, Sâmbătă 10 (23) Maiŭ. 1903.

Noul ministeriu bulgar.

Schimbarea de guvern, ce s'a făcut dilele acestea în Bulgaria e de importanţă mare pentru situaţiunea actuală în peninsula balcanică, şi cu deosebire pe Românii din regatul independent, ca vecinĭ ai Bulgarilor, trebue sĕ-ĭ intereseze de aprópe modul cum s'a resolvat crisa ministerială bulgară, ce isbucnise în urma demisiunei cabinetului Danew.

Este sciut, că cabinetul Danew nu s'a retras de bună voie, ci numai silit. Principele Bulgariei, după reîntórcerea sa dela Paris, a luat hotărîrea de a-şi forma un nou guvern, abandonând pe cel vechiŭ, care prin politica sa ambiguă crease Bulgariei o situaţie periculósă şi adusese pe principe în cea mai mare strîmtore, séu cum am dice, între ciocan şi nicovală.

E invederat, că pe când dădea cele mai solemne asigurărĭ la Viena şi la Petersburg, că are intenţiunĭ pacînice şi că va face tot posibilul spre a împiedeca ca comitetele revoluţionare din Bulgaria sĕ continue opera lor de aţîţare a focului revoluţiunei în Macedonia, pe atuncĭ pe sub mână revoluţionarii macedonenĭ primeau din Bulgaria di cu di succurs. Li-se trimeteau arme şi munitiunĭ; mulţime de oficerĭ şi învĕţătorĭ bulgarĭ treceau graniţa cu bandele ce se formau peste nópte. Din Bulgaria şi-au procurat bandele macedonene şi dinamita, cu care au sĕvĕrşit gróznicele atentate dela Salonic.

Bulgarii din principat, în mânia notelor diplomatice, în carĭ erau admoniaţĭ sĕ se pórte bine şi liniştit şi sĕ nu conturbe acţiunea de reforme austro-rusă, au făsut tot ce au putut pentru a nutri agitaţiunea revoluţionară între Bulgarii din Macedonia, şi au cărat ei înşişĭ tăciunĭ spre a aprinde focul cel mare, în speranţă, că acésta va da nascere cu-o di mai curênd acelei conflagraţiunĭ în Orientul europén, de la care Bulgarii aşteptau ca cu ajutorul reînoit al Ţarului liberator sĕ ajungă în posesiunea Macedoniei.

De astă-dată însĕ cabinetul Danew şi-a făcut socotéla fără birtaş. Rusia, până una alta cel puţin, a rĕmas nestrămutată în cererea sa, ca Bulgarii sĕ nu-ĭ încurce trebile şi sĕ fie liniştiţĭ, ér principele Ferdinand s'a putut convinge de la înşuşĭ ministrul de esterne al Franciei, aliata credinciósă a Rusiei, că nu e speranţă de a îndupleca pe Ţar sĕ-şĭ schimbe planul de acţiune, ce şi l'a croit relativ la cestiunea Macedoniei.

De aceea prinţul Bulgariei s'a decis sĕ-şĭ schimbe guvernul, care mersese deja prea departe în aţîţarea pasiunilor poporului bulgar. Mai întâiŭ principele a încercat sĕ formeze un ministeriu de concentraţiune compus din membri ai tuturor partidelor. Dér n'a reuşit. Atuncĭ s'a hotărît a chiema în fruntea trebilor statului pe generalul Ratşo Petrow şi a întări ministeriul propus de el.

Ratşo Petrow este unul din generalii cei mai cu vadă şi cu popularitate în Bulgaria. El a condus în timpul rĕsboiului sêrbo-bulgar operaţiunile trupelor bulgare ca şef de stat major general cu succes şi a fost de două-orĭ ministru de rĕsboiŭ, la 1887 în cabinetul Stambulow şi la 1900. Petrow a fost bun amic al lui Stambulow şi a împărtăşit cu el şi principiile politice, ce calminau în nisuinţa de-a păstra cu scumpĕtate independenţa Bulgariei chiar şi în raporturile ei cu Rusia liberatóre.

Tot aşa este şi noul ministru de interne Dimitri Petkow unul din amicii lui Stambulow, care, se scie, a fost victima unui asasinat. Petkow, fost primar al oraşului Sofia şi preşedinte al sobraniei, este cunoscut ca om energic, care tot-déuna a nisuit ca Bulgaria sĕ-şĭ asigure independenţa, fiind liberă de orĭ-ce influinţe strĕine.

Noul ministeriu bulgar se presentă decĭ ca un ministeriu al păcii, care promite că va păstra faţă cu puterile atitudinea cea mai corectă. Dela acest guvern se aşteptă sĕ pună capĕt uneltirilor revoluţionare în Bulgaria. De va pute isbuti orĭ nu, vom vedé.

Situaţia din Macedonia. Se telegrafézá din *Constantinopol*: Comitetul revoluţionar bulgaro-macedonean pare fórte desamăgit şi descuragiat faţă cu menţinerea înţelegerei austro-ruse, cu plecarea escadrelor strĕine din Salonic, precum şi cu faptul, că escadra francesă nicĭ n'a întrat măcar în portul Salonicului, ceea-ce probézá, că trimiterea escadrelor la Salonic n'a avut de scop de a încuragia mişcarea revoluţionară. Resultatul acesta se datoresce energiei Sultanului şi diplomaţiei sale îndemânatice. Pentru acest motiv, comitetul, ne mai putênd continua acţiunea sa revoluţionară şi atentatele în Macedonia, pare a voi sĕ provóce complicaţiunĭ din partea Bulgariei şi în Bulgaria. Ultimele evenimente din Bulgaria par a confirma acéstă disposiţiune. Scirile din Bulgaria au provocat acĭ óre-care îngrijire; Turcii sunt întărîtaţĭ contra tuturor Bulgarilor; totu-şĭ ei nu caută rĕsboiul. Pentru-ca Turcia sĕ fie nevoită a declara rĕsboiŭ Bulgariei, ar trebui o provocaţiune gravă şi făţişe din partea principatului vasal. Pórta a primit informaţiunĭ, că un numĕr de oficerĭ şi studenţĭ din Filipopole şi din alte localităţĭ au trecut în Turcia pentru a lua parte la mişcarea macedoneană. Pórta a declarat, că principala acţiune contra Albanesilor s'a terminat prin întrarea trupelor turcescĭ în Ipek. Rĕmâne acum numai, că Albanesii rĕsvrătitorĭ sĕ fie pedepsiţĭ. Vor fi de asemenea pedepsiţĭ şi acei dintre albanesĭ, carĭ n'au făcut act de supunere, decât în ultimul moment.

Din dieta ungară.

— O interpelaţie a lui Ugron. —

Am semnalat în numĕrul nostru de ierĭ, că deputatul Gabriel *Ugron* a adresat ministrului-preşedinte Coloman Szell în şedinţa de Miercurĭ a dietei o interpelaţie întrebând, décă guvernul a profitat de ocasiunea petrecerei Maj. Sale în Budapesta, ca sĕ se facă sfîrşit stării de ex-lex; décă a făcut, ca sĕ fie ascultate şi părerile altor bărbaţĭ asupra situaţiunei; şi décă are proiecte gata prin carĭ sĕ restabilésca stările normale în parlament?

Ugron şi-a motivat interpelaţia printr'un lung discurs din care estragem următórele părţĭ:

Cestiunea este, că atuncĭ când în tóte părţile Europei se înfiinţézá armate naţionale, póte naţiunea maghiară sĕ se lipséscă de ideia naţională în forţa de apĕrare încredinţată cu scutirea tronului şi a naţiunei? Armata nu este a unei dinastii, ci a ţĕrii. Armata trebue sĕ fie creată după chipul şi asemĕnarea naţiunei.

Parlamentul nostru, dieta nóstră, este o dietă convenţională, care de când s'a înfiinţat (1867) fórte rar, ba mai nicĭ odată n'a cutezat sĕ-şĭ manifeste voinţa, décă corona nu i-a dat voie la acésta. Dieta acésta începe a degenera la gradul parlamentelor austriace, carĭ erau numite „parlamente postulante“, séu că începe a deveni ceea ce au fost dietele ardelenescĭ, „diete petiţionare“. Nicĭ o naţiune însĕ nu şi-a căpĕtat marile succese din iniţiativa coronei. Marile transformaţiunĭ, curĭ au făcut popórele tarĭ şi puternice, n'au fost iniţiate de sus. Datoria iniţiativei îi compete representanţei poporului, ér coronei îi compete numai dirigiarea.

Cum stăm noi adĭ? Ne-am cufundat, şi din cufundarea acésta trebue sĕ eşim. Viéţa naţională nu póte stagna, nu este permis ca voinţa ei sĕ fie legată pe timp îndelungat de condiţiunile unei voinţe.

Am aşteptat sĕ se încerce resolvarea crisei actuale cu ocasiunea petrecerei Majestăţii Sale aicĭ.

Isolarea ce s'a manifestat în tot timpul petrecerii Maj. Sale aicĭ, reserva cu care archiducii au venit în contact cu notabilii Ungariei sunt o dovadă, că nu esistă dorinţa, nu este voinţa de a se studia şi cunósce adevĕrul în situaţiunea politică a ţĕrii...

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Actorii.*)

Sĕ vorbim puţin de aceştĭ devotaţĭ ai Thaliei pe carĭ ómenii, cărora ei le dau atâtea momente fericite de uitare, încă nu s'au obicĭnuit sĕ-i considere ca artiştĭ şi-i privesc ca pe nisce fiinţe inferióre, îi iau drept nisce instrumente.

Eşiţĭ din rĕndul servitorilor lui Dumnedeu, din rĕndul acelora, carĭ au stăpânit pămĕntul şi-l stăpânesc încă în mare parte, ei au trecut în rĕndul îngerilor căduţĭ. Damnaţĭ de servitorii bisericei, ei n'au mai putut exercita asupra ómenilor decât o influenţă trecĕtóre, ce nu póte egala dispreţul, bătaia de joc, nedreptatea cu care rescumpĕrară acel moment de stăpânire pe care îl esercită de la înălţimea scenei.

De cât-va timp, este drept, pentru unii dintre ei societatea începe sĕ fie mai binevoitóre, pe câţĭ-va i-a primit în rĕndurile ei cu drepturĭ aprópe egale, dér bresla actoricéscă este încă ţinută la o-parte şi considerată ca impură.

Ea suferă pedépsa lui Prometeu, se rĕsbună atotputernicii cultului religios, carĭ singurĭ deţineau farmecul pompei, al teatralului, prin puterea căruia stăpâniau omenirea, menită sĕ fie pururea sclava fastului.

Actorii au furat secretul magiei şi la rĕndul lor devin, în momentul în care oficiază, stăpânii mulţimei.

Bălstĕmul a trebuit sĕ cadă asupra lor, pentru că au rupt misterul şi au făcut din instrumentul de dominaţie un mijloc de distracţie. Şi prigoniţĭ de biserica atotputernică, ei au început sĕ rĕtăcéscă din loc în loc, sĕ se plece tuturor gusturilor şi curiosităţilor, sĕ devie un instrument pentru satisfacerea tuturor capriciilor şi tuturor plăcerilor.

Ca biblicul Cain ei rĕtăcesc încă, deşi au trecut secole de luptă pentru aşedarea teatrului în rĕndul artelor, carĭ fac gloria omenirei.

Probabil că în acéstă desconsiderare pe care spiritul public, în genere, o arată actorilor, este şi ceva din lupta pe care o vedem manifestându-se în tóte direcţiile activităţii omenescĭ, dintre apăsătorĭ şi apăsaţĭ. Actorii, când sunt pe scenă, esercită o adevĕrată tiranie asupra mulţimei, pe care o stăpânesc complect şi o fac sĕ ridă séu sĕ se plângă după voia lor. Eşit din teatru, scăpat de sub puterea istrionului, omul nu-şĭ póte erta cĕsul acela, de slăbiciune, în care a fost numai un instrument în mâna dibaciului comedian şi se rĕsbună, căutând la rĕndul sĕu, când îl prinde pe actor desbrăcat de tot acel aparat, care face farmecul jocului sĕu, sĕ-i manifesteze puterea sa, superioritatea sa, respingêndu-l, ţinêndu-l într'o posiţie inferióră în viéţa socială.

Aţĭ vĕdut ómenĭ pasionaţĭ de teatru, carĭ nu lipsesc nicĭ-odată de la teatru, ómenĭ carĭ se entusiasmézá, aplaudă, rîd séu plâng cu hohote, carĭ nu găsesc cuvinte în „antracte“, pentru-ca sĕ-i glorifice pe actorĭ; ómenĭ, carĭ după representaţie încă o jumĕtate de oră sunt capabilĭ sĕ se dedea chiar la acte înjositóre faţă de actorĭ, ducêndu-i în triumf, trăgêndu-le trăsura în locul cailor; şi cu tóte astea ómenii aceştia, după două ore, sunt capabilĭ sĕ se indigneze, décă s'ar găsi într'un salon elegant séu la o masă de onóre alăturĭ de un actor. Cei mai mulţĭ dintre aceştia nicĭ nu întind mâna actorilor, ér décă întâlnesc o actriţă, faţă de care cu o séră mai înainte au mers până la idolatrie, simt un fel de jenă ca s'o salute.

De sigur, că este o manifestare a egoismului omenesc, dublat de vechia anatemă, care a devenit adĭ prejudecată. Este un sentiment de care ómenii nu-şĭ mai dau adĭ bine séma, căruia i-se supun aprópe inconscient.

Se înţelege că civilisaţia, care luptă de secole, a avut un óre-care efect, dér instinctul persistă încă şi póte că nicĭ-odată nu va dispăré cu desăvîrşire.

De altfel, vedeţĭ bine că acest sentiment nu se manifestă numai faţă de actorĭ, că el atinge pe artiştĭ şi literaţĭ în genere.

Nicĭ pictorii, nicĭ sculptorii, nicĭ chiar scriitorii, nu sunt scutiţĭ de acest dispreţ, fórte discret este adevĕrat, dér persistent.

*) Acest articol de actualitate, scris de d-l Ion C. Bacalbaşa, a apărut la rubrica „Cronica teatrală“, în Nr. 3 al „Revistei Idealiste“.

Când în lumea întrégă se rĕspândesc principiile republicanismului, când tóte popórele îşĭ frământă capul cum sĕ se scape de domnul şi regele lor; atuncĭ când aicĭ se află un popor, care sĕ rógă ca sĕ i-se dea putinţa de a-şĭ puté servi regele în limba sa, conform principiilor, părerilor, naturelului şi sufletului sĕu, ér sentimentul acesta întêmpină piedecĭ la guvern şi corónă, — acésta este o faptă, care duce la disperare naţiunea...

Cât de ticălósă e sórtea nóstră, că trebue sĕ cerşim ceea ce altor naţiunĭ sórtea le dă de bunăvoire, sĕ cerşim ca sĕ ne guverneze după natura nóstră, după gândirile şi interesele nóstre, ér nu după interese streine....

Nu se póte tolera, ca *o curte* (dinastia), *care nicĭ-odată n'a fost renumită pentru prudenţa ei...*

Presidentul chémă la ordine pe vorbitor.

Ugron: Până când va tolera naţiunea acéstă intrigile şi cursele unei curţĭ, prin esemplul căreia intriga se întinde asupra vieţii politice a naţiunei întregĭ, aşa că lupta nu se mai pórtă adĭ între partidele politice, ci între intriganţii diferitelor nuanţe ale partidului guvernamental, carĭ preocupă curtea şi carĭ sciu vecĭnic sĕ promită Vienei mai mult de cât predecesorii...

Armata, care nu e de limbă maghiară, nu e condusă de ofiţerĭ maghiarĭ, al cărei stindard nu este tricolorul maghiar, armata acésta este un corp strĕin în organismul naţiunei, stă în afară de circulaţia sângelui nostru. Ce póte fi mai îndreptăţit, de cât ca naţiunea sĕ caute a-şĭ însuşi şi partea acésta, şi a o folosi pentru susţinerea propriului corp?

Pe lângă astfel de pretensiunĭ îndreptăţite, cum se póte, ca regele aflându-se aicĭ şi miniştri venind în atingere cu el, totuşĭ nu s'a aflat nicĭ o modalitate pentru înlăturarea crisei? Decă Maj. Sa ne-ar fi ascultat pe noi, i-am fi dat un plan şi un proiect. I-am fi dat póte, unul pe care şi D-Vóstrĕ l'aţĭ fi primit. Trebuia sĕ i-se fi spus Maj. Sale, că poporul Ungariei nu póte fi convins despre necesitatea proiectelor militare; sĕ i-se fi spus, că numai o modalitate de împăcare esistă: a ceda, şi încă la timp. I-ar fi cădut póte greu Maj. Sale. Un domnitor, care a domnit mult, în anii din urmă ai domniei întêmpină greutăţĭ: nu-ĭ înţeleg generaţiile nouĕ şi nu înţelege generaţiile nouĕ. Dér datoria domnitorului nu este alipirea de concepţiunile sale. Ţĕra a înfiinţat constituţionalismul şi representanţa parlamentară, ca gândirea naţiunei sĕ se reînoéscă în fie-care an în representanţa acésta. Ideile nouĕ, curentele nouĕ sĕ-şĭ afle espresiunea aicĭ, şi de aceea trebue ca sfătuitorii corónei sĕ fie aleşĭ dintre ómenii parlamentului, ér parlamentul sĕ fie format conform nouĕlor curente şi a ideilor nouĕ. Guvernul trebue sĕ informeze cu sinceritate coróna despre transformaţiunea lumei, despre pretensiunile, de carĭ e pĕtrunsă naţiunea. Nu vrem, ca prin oposiţiunea nóstră sĕ învingem pe regele. Eu cred, că pe regele maghiar numai regele maghiar póte sĕ-l învingă. Şi pentru-ca regele maghiar sĕ fie învins de regele maghiar, rog pe d-l ministru-president a-l informa mai bine, mai în detail, drept şi fidel...

La situaţia politică.

Organul partidului poporal face următórele glose la evenimentele politice din ultimele ḑile:

In comitatul Bihorului s'a ţinut adĭ adunarea generală, în care firesce a luat cuvêntul şi Stefan Tisza. A salvat patria. De astă-dată însĕ, recunóscem, a fost fórte modest. A ḑis, că nicĭ el nu e în stare sĕ salveze naţiunea. Naţiunea nu póte fi scăpată, decât prin sine însaşĭ. El însĕ aude deja croncănitul corbilor (la care enunţare însĕ oposiţia a rĕspuns în unanimitate: D-vóstrĕ sunteţĭ corbii!) şi vede cum se aglomerézĕ norii din ce în ce mai grei. Şi astfel şi-a continuat proorociile în tonul resignaţiunei. Noi nu suntem deprinşĭ a audi de la Stefan Tisza asemenea accente. Asta sémĕnă a omen reu. Aşa se vede, că corbii sbóră pe d'asupra clubului „Lloyd", ér norii se aglomerézĕ d'asupra partidului liberal — de aicĭ vine resignaţia.

*

Foilor banffyste — continuă numitul organ — nu le place, că Ugron n'a rĕscolit din nou afacerea Apponyi. Ugron a criticat situaţia într'o dinălţime atât de mare, încât de acolo nicĭ n'a vrut sĕ bage în sémă lucrurile mai mĕrunte. Étă de ce a fost atât de mare efectul discursului lui Ugron, căcĭ deşi şi-a vĕrsat patima sufletului une-orĭ în cuvintele sale, totuşĭ în general a tratat cu o lumină atât de mare a adevĕrului raporturile între Corónă şi consilierii sĕi, încât toţĭ au trebuit sĕ recunóscă, décă nu adevĕrul tuturor cuvintelor sale, dér cel puţin importanţa lor. Banffyştii firesce au dorit furtună şi fulgere, din carĭ unele sĕ fi isbit şi în Apponyi. De aicĭ desilusiunea cu care privesc la plicticósa situaţie politică.

Evenimentele din Franţa.

In ḑiua de 20 Maiŭ s'au adresat în cameră mai multe interpelaţii asupra turburărilor provocate de socialişti şi liberĭ cugetătorĭ prin diferite biserici.

Deputatul *Engerand* arată, că tulburătorii au pĕtruns în biserica din Aubervilliers. Cere de la guvern sĕ garanteze libertatea cultului, pentru ca femeile şi copiiĭ sĕ pótă merge la biserică fără pericolul de a fi maltrataţĭ. Oratorul constată, că Franţa îşĭ isgonesce misionarii tocmai în momentul, când împĕratul Wilhelm solicită la Vatican protectoratul asupra creştinilor în Orient. Se plânge, că funcţionarilor li-s'a interḑis a merge la liturghie. *Baudry* D'Asson reproşézĕ lui Combes, că a provocat rĕsboiul civil.

Ministrul-preşedinte *Combes* declară, că politica sa eclesiastică se întemeiézĕ pe observarea leală a legilor concordatului, pe care trebue sĕ-l respecteze nu numai statul, ci şi biserica. Décă biserica nu o face acésta, consecinţele sĕ şi-le atribue şie-şĭ. Ministrul preşedinte îşĭ justifică circulara, în care a ordonat închiderea capelelor şi interḑicerea predicelor congreganiştilor. El n'a făcut alta, de cât a esecutat hotărîrea camerei, care a suprimat congregaţiunile predicatóre. Congregaţioniştii n'au de cât sĕ se secularizeze şi îşĭ vor ajunge scopul, ca şi ceilalţĭ preoţĭ. Adversarii noştri contézĕ la slăbiciunea judecătoriilor. Combes regretă turburările în bisericĭ, ele au fost însĕ provocate prin nerespectarea ordinelor de cătră acei preoţĭ. Majoritatea celor douĕ camere nu va capitula înaintea pretensiunilor episcopilor.

Turburările din Croaţia.

In ḑiua de 20 Maiŭ a fost aniversarea morţii Banului *Iellasich*, din care incident în Zagrab s'au reînoit demostraţiile.

Incă din zorĭ de ḑi au acoperit statua lui Iellasich cu cununĭ. Una din acestea s'a acăţat pe sabia, pe care o ţine Banul în mâna dréptă în direcţia dinspre Ungaria. Pe banda acestei cununĭ era inscripţia: *„Scólă-te! Te chémă Croaţia"*.

La órele 10 a fost „requiem" în biserica S. Marcu, ér după requiem mulţimea în numĕr de peste 4000 de ómenĭ s'a îndreptat spre statuă. Poliţia n'a intervenit.

Pe la órele 12, un grup de demonstranţĭ a pornit din piaţa Jellasich pe strada Maria-Valeria, fără îndoiélă cu gândul, de a strĕbate la gară. In piaţa Zrinyi însĕ le-au eşit înainte poliţiştĭ pedestri şi călărĭ. Mulţimea a început sĕ fluere şi sĕ arunce cu pietri. S'au făcut numerióse arestărĭ.

Séra s'au reînoit demonstraţiile la statua lui Jellasich. Poliţia a făcut érăşĭ vr'o 14 arestărĭ.

Pentru Dumineca viitóre sunt anunţate în diferitele localităţĭ ale Dalmaţiei 20 de meetingurĭ de protestare.

In comuna Meja nu departe de Fiume a fost Duminecă demonstraţie. A fost arestat un om. A doua ḑi populaţia aglomerându-se, a vrut sĕ asedieze primăria din *Buccari*, unde fusese arestat omul din Meja. A trebuit sĕ intervină un detaşament de infanterie, care a restabilit ordinea. Au fost arestaţĭ doi bărbaţĭ şi o femeie.

Un batalion de infanterie a fost mobilisat din Fiume.

SCIRILE DILEI.

— 9 Maiŭ v.

Prigonirea Slovacilor. Din Turoţ-St.-Martin se anunţa, că d-nii Mateiŭ *Dula* şi Paul *Mudrony* au fost traşĭ în cercetare disciplinară de cătră camera advocaţilor şi amendaţĭ cu câte *200 corone*, Andreiŭ *Halassa* cu 100 cor. şi candidatului de advocat Vladimir *Mudrony* i-s'a suspendat pe un an dreptul de a practica — pentru-că toţĭ patru fuseseră pedepsiţĭ de tribunal cu 2—5 lunĭ temniţă din causă, că au făcut o strălucită primire redactorului *Pietor* de la „Narodnie Noviny" cu ocasia unui proces de presă politic în care a fost condamnat. — Işĭ fac de cap şovinişti!

Un nou institut tipografic românesc. Din Şimleul-Silvaniei, unde la iniţiativa şi sub conducerea destoinică a unor bărbaţĭ fruntaşĭ, în timpul din urmă s'au realisat frumóse progrese pe terenul economic şi naţional-cultural, ni-se trimite acum la redacţie un anunţ semnat de I. P. *Lazar*, prin care ni-se vestesce înfiinţarea unui institut tipografic în acel oraş. Proprietarul acestui institut, care pórtă numele *„Victoria"* este însu-şĭ d-l Lazar, prim-comptabil la „Silvania" şi după-cum vedem din anunţ institutul tipografic „Victoria", care a început sĕ lucreze cu ḑiua de 1 Maiŭ, este înzestrat cu cel mai modern material, precum şi cu maşinĭ şi litere nouĕ.

In Sĕlagiŭ, care este un comitat cu o populaţie în majoritate românéscă, până acum n'a esistat nicĭ o tipografie românéscă. De aceea institutul „Victoria" are importanţa unei isbânde culturale.

Respingerea unei adrese maghiare. Cetim în „P. L." Primăria din *Bács-Földvár* a trimis ḑilele acestea o adresă oficiului parochial din *Mitrovitz* (Croaţia) într'o afacere matriculară. La adresa acésta primăria a primit următorul rĕspuns: *„Slavnom opciuskom poglavarstvu Bacfoldvar. Prije svega neznamo, sto zelite! Pisite nam u kojem europskom jeliku! Rk. zupni ured. Za zupnika M. Lachkovich s. k. kapelan.* Pe românesce: „On. primărie Bacs-Földvár. Inainte de tóte nu scim ce voiţĭ. Sĕ ne scrieţĭ într'o limbă europenéscă. Oficiul parochial rom. cat. Din însărcinarea parochului: M. Lachkovich capelan".

Urmărirea lui Artur Korn. O fóie din Arad publică adresa de urmărire a procurorului din Seghedin contra „agitatorului" Artur Korn. Din acéstă hârtie „D. T. f. U." relevézĕ următórele: Domiciliul: *necunoscut.* Etatea: *la vr'o* 51 de anĭ. Religiunea: rom. cat. Pĕrul: *roşu-blond-alb.* Faţa: lungărétă. Semne distinctive: Pĕrul sĕu lung şi buclat îĭ dă o înfăţişare de artist. — Agenţilor de urmărire din descrierea acésta le va fi uşor a-l recunósce. Dór ómenĭ cu pĕrul *tricolor* sunt cam rarĭ!

Consistoriul plenar din Arad a numit director definitiv la institutul teologic pedagogic şi a distins cu brâu roşu pe d-l R. *Ciorogariu.*

Ne mai pomenit. Magistratul oraşului Budapesta a dat straşnică poruncă, ca

---

Arta, décă nu e de esenţă divină, are, fără îndoială, în ea ceva de stăpânitor; impresia pe care o are omul în faţa unei lucrărĭ de artă, este aceeaşĭ ca şi în faţa mĕreţiilor naturei; se simte mai mic, îşĭ simte orgoliul micşorat; îşĭ dă sémă de inferioritatea sa. Şi omul este egoist, el sĕ ia în luptă chiar cu Dumneḑeu şi décă n'ar fi téma, nimenĭ n'ar mai îngenunchia înaintea altarelor.

Dér este probabil, că tocmai acest sentiment al omului este sorgintea artei, el îi stimulézĕ pe artiştĭ, lui îi datorăm întréga creaţie sublimă care îl pune pe om alăturea de Dumneḑeu.

Este un adevĕr banal că artele nu sunt o necesitate pentru mulţime; se înţelege că este vorba de arta, care a ajuns la puritate, nu de încercărĭ artistice, carĭ trăesc în promiscuitate cu vulgarul şi banalul. Dovada o avem în faptul, că artiştii carĭ au făcut gloria omenirei, nu au putut trăi şi lucra de cât adăpostiţĭ la Curţile regilor şi prinţilor, în Palatele pontificilor, sĕu în castelele feudalilor.

Acolo artistul avea o posiţie inferióră, nu încape vorbă. Şi décă stăpânul îl aprecia, décă mai ales femeile aveau o deosebită atenţie pentru el, cei din jurul stăpânului nu-l puteau considera de cât ca un obiect de distracţie.

Câte n'au îndurat nemuritorii aceştia în viéţa lor trudită şi de câte orĭ nu au fost siliţĭ sĕ pribegéscă din castel în castel şi din palat în palat!

Vedeţĭ chiar adĭ, când statul modern a admis arta ca o podóbă preţiósă, indispensabilă, când este considerată ca un semn al puterei, când dénsa póte sĕ hotărască sórta popórelor, care este viéţa artiştilor? Care mare senior, care ministru nu consideră că face o onóre celui mai mare artist, chemându-l la masa sa, sĕu întinḑându-i mâna?

O! la noi! Ei bine, dér nicĭ n'avem mari artiştĭ?... Lucrul nu este tocmai esact, adevĕrul este că încă nu ne cunóscem bine trecutul.

Décă nu avem în istoria nóstră Raphaelĭ, Shakespearĭ şi Danţĭ, nu avem nicĭ Orleanşĭ, Richelieu şi Bismarcĭ... Suntem un stat tînĕr, care acuma ne stabilim. Continuu în rĕsboiŭ, n'am putut avea de cât nobleţa armelor şi din acéstă nobleţă am făcut cu toţii parte. Ca popor, care am trăit în vecĭnică luptă şi am luptat cu toţii, trebue sĕ fim mândri de trecutul nostru şi sĕ ne dăm séma, că avem şi noi o istorie bogată în fapte strălucite, că sunt şi la noi urmaşĭ ai unor bărbaţĭ înscrişĭ în cartea de aur a neamului nostru.

Şi nu suntem atât de demoşteniţĭ nicĭ în ce privesce artele; bunul gust, sentimentul artistic, n'a lipsit nicĭ-odată acestui popor, cel puţin conducĕtorilor lui. Continuu în rĕsboiŭ n'am avut decât cetăţĭ, şi privişĭ mănăstirile, carĭ au fost cetăţile nóstre, ele pot da mărturie de sentimentul artistic, al celor carĭ le-au clădit, de şi li-au clădit în vreme de rĕsboiŭ.

Dér la noi s'a întêmplat alt-ceva. la noi s'a rupt firul tradiţiilor, păturile strĕine suprapuse, carĭ timp de secole ni-au impus când o limbă, când alta, când o artă, când alta, — şi ce artă! — când meterhaneua, când caraghioşii, când teatrul grecesc, când cel franţuzesc... au înăbuşit sentimentele nóstre şi nu le-a lăsat sĕ se manifeste, decât în doina ţĕranului, în plângĕtórea şi visătórea de ḑile fericite doină!

Acuma abia începem sĕ înodăm firul rupt de cotropirile seculare, acuma abia începem sĕ ne dăm séma de trecutul nostru şi sĕ ne gândim serios la viitor.

Până erĭ părea că nu avem încredere în viitorul acestui stat, că suntem vremelnicesce aşeḑaţĭ aci şi nu aşteptam decât momentul în care Neamţul sĕu Muscalul sĕ ne ia sub stăpânirea lor de la Turcul care ne stăpânea.

In aşa stare de fapt încătro putea sĕ se fixeze idealul nostru, unica sursă a creaţiei omenescĭ?

Dér ce nu s'a putut face până acuma, trebue sĕ ne dăm cu toţii silinţa sĕ facem de acum înainte. Sĕ avem încredere în puterea nóstră creatóre şi sĕ dăm ajutor acelora, carĭ fericiţĭ de sórte, par-că au fost dăruiţĭ cu o scânteie din focul sacru.

* * *

Sĕ revin la actorĭ, pentru-că ei sunt artiştii de carĭ în special am sĕ mĕ ocup în acest articol.

Natural că şi istoria actorilor este scurtă la noi. Pe la 1833 s'au făcut primele

în cimitiriile de pe teritoriul orașului sĕ nu se mai pună inscripții „strĕine“ pe crucile și pietrile de la morminte, ci esclusiv *inscripții maghiare.* — Așa-dér maghiarisare și în împĕrăția morților!

Cancelării nouĕ de advocați. D-l Dr. Victor *Poruțiu* aduce la cunoscința publică deschiderea cancelariei sale de advocat în *Clușiŭ* (str. Deák Ferencz Nr. 29. Piața veche de bucate).

Același lucru îl anunță d-l Dr. Samuil *Vladone*, a cărui cancelarie este în *Caransebeș* piața Maria-Teresia „Philipphof“.

Serata teatrală română. Facem atenți pe cetitorii noștri din Brașov și împrejurime, că bilete pentru representația teatrală, ce se va da Sâmbătă în 17/30 Maiŭ a. c. în sala teatrului de la Redoutte, se capĕtă la librăria Ciurcu (str. Hirscher).

Concert. Sĕptĕmâna viitóre va sosi în Brașov artistul Cristian *Welikow*, elevul regelui flautei, Terschak. D-l Welikow va da aicĭ un concert, cu flautul. După-cum suntem informațĭ, d-l Welikow a raportat frumóse succese artistice în Sibiiu, Budapesta, Arad, Timișóra etc. unde lumea i-a admirat desteritatea și sentimentul ce scie sĕ-l dea cântecelor ce le esecută cu flautul. Doinele românescĭ le cântă admirabil. Informațiunĭ mai în detail, vom da ulterior.

Șĭ-a împușcat prietenul. Se scrie din K.-Vásárhely: In comuna Szárazajta (Treiscaune) învĕțătorul Iosif Simon s'a dus în visită la prietenul sĕu Ștefan Bereck, care era tot învĕțător. L'a găsit durmind pe canapea. Simon nu l'a deșteptat pe prietenul sĕu, ci a luat de pe părete pușca și ca sĕ trécă vremea, se juca cu ea. Pușca însĕ s'a descărcat și proiectilul întrând în pieptul lui Bereck, l'a omorît pe loc. Simon a dispărut. Se crede, că s'a sinucis.

La restaurantul de la „Casa de tir“ va cânta Sâmbătă și Duminecă de la órele 4 p. m. musica cunoscutului Gh. *Dik.* Bere bună de Budweis, mișmaș escelent, bucătărie renumită. Păstravĭ.

Un sfat bun. Cine vrea sĕ-șĭ facă în grădină un covor frumos de iérbă, aceluia se recomandă a-șĭ procura de la Magazinul de semințe c. r. *Edmund Mauthner* în Budapesta, amestecul de semințe de iérbă compus din iérbă de la „Promenada“ séu „insula Margaretha“. De 29 anĭ liferéză Mauthner aceste semințe de iérbă pentru parcurile splendide din Budapesta și din insula Margaretha.

încercărĭ de teatru. Eliade, marele Eliade, alăturĭ cu Aristia și Ion Câmpineanu, au fost cei dintâiŭ, carĭ s'au gândit și la teatrul românesc. Ei au înființat prima șcólă pentru actorĭ și tot ei au organisat primele representații în românesce.

Apoi pe la 1840 au apărut ca de sub pămĕnt o mulțime de actorĭ și la 1850 aveam deja atâția, încât nicĭ teatrul cel mare nu-i mai încăpea; se formaseră în douĕ și mai apoi în trei cete și sĕ rĕsboiau mai rĕu ca Muntenii cu Moldovenii și se 'nfrățiau tot ca aceștia, pentru-ca din nou sĕ se rĕsboéscă.

Am avut câteva ilustrații superbe în șirul acestor luptătorĭ și după cât ne spun cei carĭ au trăit pe vremurĭ și din câte ne mai amintim și noi din anii copilăriei, doi au fost fruntașĭ între fruntașĭ ai scenei nóstre: Millo și Pascaly. Alăturĭ de ei străluceau mulțĭ alții și scena română a vĕdut de multe orĭ *ansamblurĭ* fericite, carĭ i-au dat înfățișarea scenelor bĕtrânelor teatre din Occidentul de mult dedat cu asemenea meșteșug.

(Va urma.)

Nouă cassă de economii română.

In *Ilva-mare*, s'a pus basele înființării unei nouĕ case de economii, soeietate pe acții. Din prospectul, ce ni-se trimite și cere e subscris de mai mulțĭ preoțĭ, proprietarĭ, învĕțătorĭ, un medic ș. a., reiese, că:

1. Scopul societății este de a desvolta simțul de economii în tóte clasele societății prin primire de depunerĭ spre fructificare și prin deschiderea de credite solide, a înlesni orĭ-ce lucrare onestă pe terenul agriculturei, industriei, comerciului și a altor afacerĭ de economie.

2. Societatea se înființéză pe timp de 20 anĭ cu un capital social de *50.000* coróne împărțit în *500 de acții de câte 100 coróne*, la cas însĕ că s'ar subscrie mai mult de 500 acții, adunărei generale constituante îĭ stă în drept de a urca capitalul social până la suma maximală de 100.000 coróne, împărțit în 1000 acții de câte 100 coróne valóre nominală.

3. Firma societății e: *„Ilva“ cassă de economii, societate pe acții în Ilva-mare.*

4. Timpul pentru subscrierea acțiilor se fixéză până inclusive 30 Iunie 1903 st. n. Subscrierile se fac cu mâna proprie séu prin plenipotențiat. Minorenii, infirmii și corporațiunile iuridice subscriu prin representanții lor legalĭ.

5. La subscrierea acțiilor sunt a-se plăti de fiesce care acție 10% din valórea nominală și 2 coróne pentru o acție spese de fundare, — ér 20% din valórea nominală sunt a-se plăti la 30 dile după adunarea generală de constituire, care se va anunța, restul capitalului de acție se va plăti în următórele 4 rate și anume: în 1 Martie 1904 st. n. 20% din fiecare acție și în 1 Septemvre același an 20%; în 1 Martie 1905 st. 20% și în 1 Septemvrie același an 60%. Pentru ratele neachitate la timp sĕ plătesc 6% interese de întârdiere și décă nicĭ după a 2-a provocare nu se rĕspunde suma cădută, respectivul îșĭ pierde dreptul la acțiile subscrise, precum și sumele anteriore plătite deja, carĭ trec în proprietatea cassei.

6. Tóte plătirile împreună cu prospectul și cóla de subscricre au a-se trimite până la terminul fixat pentru închierea subscrierilor de acții la d-l Ieronim *Slăvócă*, preot în Ilva-mare, poșta ultimă Ó. Radna (comitatul Besztercze-Naszód), luând asupra-ne responsabilitatea solidară pentru orĭ-ce plătire, ce ar încurge la numitul domn și carĭ plătirĭ vor fi numai decât chitate.

7. Membrii fundatorĭ îșĭ reservă dreptul a alege prima direcțiune pe cei 3 anĭ dintâiŭ.

Avis.

Toțĭ acei P. T. domnĭ, carĭ doresc a lua parte la serbarea *iubileului de 50 de anĭ al înființării diecesei Lugoșului*, care va avé loc în Lugoșiŭ, la 14 Iunie n. a. c. sunt rugați sĕ binevoéscă a-șĭ anunța acéstă dorință la subsemnatul, presidentul secțiunei de incuartirate, cel mult până în 8 Iunie n. arătând espres, că óre voiesc a fi incuartirate în case private, orĭ în hotele?

Lugoș, 20/V 1903.

Cu tótă stima:
Dr. *Iacob Maior*,
medic, pres. secț. de încuartirare.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 22 Maiŭ. Mitropolitul din Gibre, care se afla la Kressovo, în drum spre Salonic șĭ-a adus acolo lădĭ cu sticle cu vin. La vamă autoritățile turcescĭ au descoperit printre sticle, mai multe mii de cartușe Henry-Martini. Cu ocasiunea unei perchisițiunĭ la Metropolitul acasă, s'a găsit o mare cantitate de arme și cartușe.

Literatură.

„Enciclopedia română“, editată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ de Dr. C. Diaconovich. (Sibiiu, editura W. Krafft). Fascicolul XXIX—XXX, Ridichea — Șimleu.

Din acéstă mare publicațiune s'a terminat încă la începutul lunei Fabruarie a. c. fasc. XXIX, care cuprinde articolele Ridichea — Sabini, însĕ nu a putut fi expediat abonaților din causă, că harta țĕrilor locuite de Românĭ, care avea sĕ-i fie anexată, a fost terminată de stabilimentul Brockhaus abia la începutul lui Maiŭ și deórece la acest termin a fost tipărit și fasc. XXX (Sabini—Șimleu), editorul l'a broșurat și expediat împreună cu cel premergător, astfel că abonații priesc de astă dată un fascicol duplu (12 cóle de tipar) cu circa 4000 articole. Acest fascicol, nu numai pentru extensiunea sa dér și pentru cuprinsul sĕu, este fără îndoiélă cea mai de valóre parte a scrierii de care vorbim. Anume găsim în el articolele cele mai de interes pentru publicul nostru: *Românii, limba și literatura română* și *România*, căror redacțiunea li-a dat tótă atențiunea posibilă și pe carĭ le-a redigiat cu ajutorul unui numĕr considerabil de autorĭ de competență recunoscută.

Istoria Românilor e tractată de valorosul profesor universitar Dr. D. *Onciul* într'un vast studiu, care trece chiar peste limitele ce se impun unei publicațiuni enciclopedice, dér a cărui extensiune este pe deplin justificată prin importanța chestiunii ce tractéză.

Limba și Literatura română încă șĭ-a găsit un distins interpret, pe binemeritatul profesor M. *Străjan*, ér articolul *România*, care ocupă nu mai puțin decât 70 columne, numĕră între autorii sĕi un întreg stat major de forțe literare. Partea geografică în cea mai mare parte are de autor pe d-l colonel *Iannescu*, cea mai competentă autoritate ce o avem pe acest teren, geologia și capitolul despre mine este lucrat de Dr *Popovicĭ—Hatzeg*, clima de prof. *Murgoci*, Flora de A. *Procopovicĭ* și Fauna de prof. Pop *Voitescĭ*, tot puterĭ de valóre recunoscută. Ilustrul prof. Dr. *Felix* a scris capitotele Populațiunea, Filantropia și Stările sanitare, Dr. G. *Maior* despre agricultură, Dr. Gr. *Antipa* despre pescării, ér zelosul economist I. I. *Nacian* a lucrat capitolele Industria, Comerciu, Comunicațiune, Finanțe și Datoria publică; autorul părților referitóre la constituțiune administrațiune, jurisdicțiune și imposite este distinsul jurist B. *Voinescu*, despre bisericĭ a scris eruditul Carol *Auner*, despre armata română valorosul scriitor militar colonel *Aronovicĭ*, ér istoria României a lucrat-o distinsul profesor *Xenopol.* Aceste nume sunt cea mai deplină garanție, că articolele despre Românĭ, limba și literatura lor și despre România (carĭ la olaltă au o extensiune de 8000 șirurĭ), pot fi considerate ca cea mai valorósă monografie, ce s'a scris până acum asupra acestui obiect.

Acéstă parte a publicațiunii este înzestrată cu o excelentă *hartă a țerilor locuite de Românĭ*, confecționată în renumitul stabiliment Brockhaus din Lipsca anume pentru „Enciclopedia Română“. De órece până aicĭ nu a existat o asemenea hartă pe deplin corĕspundătóre, redacțiunea Enciclopediei a trebuit sĕ o pună în lucrare pe base cu totul nouĕ, și în urma studiilor amĕnunțite ce au trebuit sĕ premérgă acestei lucrari, harta care a reclamat jertfe extraordinare, încât costă mai multe mii de coróne, s'a putut termina abia în decursul lunei Maiŭ 1903.

Afară de materiile până aci amintite fasc. XXIX—XXX cuprinde încă o serie de articole de interes deosebit. Amintim între aceste: articolele biografice românescĭ Riria (de A. D. Xenopol), Riurean, Robescu, Roman, Romanul (Mir și Zilot), Romnicean, Roșca, Rosetti, Roșu, Rosnovan, Rotariu, Ruset, Russ, Rusu, Ruxandra, Șăineanu, Saligni, Sbiera, Scheletti, Scriban, Scurtescu, Serafim, Șerpég», Seulescu, Sevastos, Șaguna. Sihlean, Silașĭ, etc., apoi în materie istorică și geografică: Roman imperiul de (prof. Floru), Rușii (bucov.) de *Sbiera,* Roman episcopia de C. *Auner*, Sașii (Dr. O. Wittstock), Sĕcuimea, Sĕliște Sighișóra (cu 2 ilustr.), Sibiiu (cu 3 ilustr.) Severin Mitropolia etc. în ramul filologiei: Rusa și serbo-croata, limba și literatura de Dr. I. *Popovicĭ* (Viena), Rotacism, Rörsler, Sanscrita, Schiler, Schlegel, Scott, Shakespeare, etc. In fine remarcăm mai multe articole mai marĭ din ramul filosofiei (Schopenhauer, Scolasticĭ, etc. de G. Pletosu), al igienei (Săpun. Sărăcie, etc. de Dr. I. Felix) și medicinei (Scarlatina, etc. de Imerwoll). Sciințele naturale sunt representante prin cunoscuții colaboratorĭ specialiștĭ ai Enciclopediei române, membrii instit botanic, prof. L. Mrazek (mineralogie), Antipa, P. Băznoșan, Moisil și P. Voitescĭ (zoologie), Dr. Minovicĭ (chimie), Murgoci (geogr. fis.) Atanasiu (meteorologie), etc.

Afară de fasc. XXIX—XXX publicațiunea va mai cuprinde încă 2 fascicole carĭ se vor edita în decursul verii, astfel că monumentala operă a Asociațiunii peste câteva lunĭ va fi pe deplin terminată.

„Enciclopedia română“ se póte prenumera la „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ în Sibiiu (str. Morii nr. 8), orĭ la editorul W. Krafft, tot din Sibiiu, și costă cor. 2. — (pentru România lei 2.50) de fascicol, decĭ publicațiunea întrégă în total cor. 64. — (lei 80. —), ér legată în trei volume cor. 73.60 (lei 90 —). Abonamente se primesc numai pentru publicațiunea întrégă.

După terminare, „Enciclopedia Română“ se va vinde cu un preț urcat.

—**„*Balade poporale*“** de Avram *Corcea.* O broșură elegant tipărită de 137 paginĭ, conține o mulțime de poesii poporale, carĭ caracteriséză fantasia poetică a poporului nostru. Aceste poesii s'au cules de autor de la un lăutar din Bănat cu numele „Vincenție Micu“. Prețul broșurei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto. Se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Diverse.

Chinesii în Franța. D-nul Pierre Loti, membru al institutului frances, care s'a întors de curĕnd dintr'un nou și lung voiaj ce a făcut în China, a dat sĕptĕmâna trecută o serată, care a fost originală de tot pentru publicul frances. Biletele de învitație anunțau, că la orele 10 séra precis, va apare regina Ou-Tse-Thin. Visitatorii, au rĕmas plăcut surprinșĭ de cele ce au vĕdut la palatul d-nei și d-lui Loti, unde se întîlnesc tóte epocele și tóte țĕrile. Visitatorul găsesce mai întâiŭ un salon fără nicĭ un stil anumit, cu mobile de diferite stilurĭ. Un salon pur Ludovic XVI, fórte frumos, apoi o mare sală stil evul mediu, un fel de hală vastă, ce are înălțimea de douĕ etaje. O scenă monumentală conduce la camera de onóre Ludovic XI. și la diferite alte camere de stilurĭ diferite. Apoi coborând câte-va trepte dai peste o moschee de tótă frumsețea, care a fost adusă piatră cu piatră din Maroc. Invitații au mers din surprisă în surprisă în timpul seratei, fiind tratațĭ ca nisce credincioșĭ fii ai cerului. La césurile dece a fost un cortegiu solemn, care a însoțit pe tînĕra regină, de-alungul grădinelor și templului, unde serbarea s'a petrecut. Copii, după obiceiul chinesesc, au dirijat escorta, făcĕnd o plimbare cu lanterne, în mijlocul unui sgomot asurditor de cimbale și al unei ploi de foi de rose. Deși biletul de învitație anunța costum chinezesc, totușĭ multe dame au îmbrăcat constumul japones, ca fiind maĭ elegant și mai frumos. Ofițerii chiar au îmbrăcat costume indo-chinese. Dómna și d-l Pierre Loti au fost îmbrăcațĭ în costume splendide chinesescĭ, ce le-au adus cu ei, venind din China. Serbarea s'a petrecut în condițiunĭ așa de frumóse și surprise așa de multe, încât pressa francesă asigură, că va rĕmâne unică în felul ei.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrierĭ literare pentru popor.

„Carnetul Roşu“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de *Moşul*. O broşură de 104 paginĭ; format octav mic. Broşura oferă o lectură uşóră şi distractivă. — *„Moşul“* e cunoscut cetitorilor noştri din numĕrósele sale lucrărĭ publicate în foiţa diarului Gaz. Trans. Preţul cu posta 50 banĭ.

„Caractere morale, esemple şi sentinţe uclese din istoriile şi literaturile poporelor vechĭ şi moderne“ de *Ioan Popea* Preţul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

„Castelul din Carpaţĭ“, roman din viéţa poporului român din Ardeal, de Jules *Verne*, tradus de d-l Dr. Victor *Onişor* cu o prefaţă de Dr. Eliă *Daianu*. O carte forte interesantă, care n'ar trebui sĕ lipséscă de pe masa nicĭ unui Român. — Esemplarul broşat ediţ. poporală *1 cor. 60*, broşat ediţ. de lux *2 cor 40* (plus 10 b. porto), legat *4 cor.* (plus 20 b. porto).

Dietetica poporală, scrisă cu deosebită consideraţiune la modul de veţuire a ţeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conţine vre o 25 figurĭ în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

Instrucţiunĭ populare despre *datorinţele şi drepturile purtă datorului de-e* edate de Wilhelm Niemandz. Acéstă carte e un îndreptar de o trebuinţă nespus de mare pentru toţĭ câţĭ au afacerĭ cu dările. Preţul cor. 1.20 plus 10 banĭ porto.

„Omul“, noţiunĭ din anatomie şi fisiologie şi regulĭ igienice pentru conservarea sănĕtăţii şi a corpului omenesc de George *Cătană* înv. Acéstă carte servesce ca manual pentru anul al IV-lea al şcóle pop., pentru şcólele de repetiţiă şi pentru poporul nostru. Preţul 50 banĭ (plus 5 b. porto.)

Cugete şi consideraţiunĭ din esperienţa vieţii luĭ Arghirobarb. Conţine 170 de sfaturĭ înţelepte, scóse din păţania vieţii. Preţul 20 b. (cu posta 24 b.

Novele de Sienkiewicz: „Natură şi viéţă“, „Sluga veche“ şi „Ianco musicantul.“ Traducere de *I. C. Panţu*; o broşură de 192 pag. Preţul 80 banĭ + 5 banĭ porto.

I. C. Panţu: „In plasă“. „In Balta“. „Cale grea“. „La Códe“. „La cârciuma luĭ Tiriplic.“ ***Schiţe din viéţa dela ţéră.*** O broşură de 112 pag. cu preţul 40 banĭ (+ 5 banĭ porto.)

I. C. Panţu: ***„La têrg“***, povestire din viéţa unuĭ cioban. O broşură din 32 pag. cu preţul 16 banĭ + 3 banĭ porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestirĭ istorice scrisă în versurĭ, de *Antoniu Pop.* Preţul 40 b. (cu porto 46 banĭ.

Părintele Nicolae, schiţă din viéţa preoţilor de *G. Simu* Preţul 60 b. + 6 banĭ porto.)

Săpătorul de banĭ, comediă în trei acte, localisată de *A. Popp*. Se recomandă mai ales pentru cei vréu sĕ jóce teatrul. Preţul 24 banĭ (prin postă 28 b.)

Viéţa după mórte, séu nemurirea sufletului, dedusă din misteriul fiinţei omenescĭ şi deşertăciunea celor trecĕtóre, de *I. P.* Ediţia II. Preţul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

Poesii de *R. V. Buticescu.* Preţul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspin şi zimbire, poesii şi prosă de *A. Pop*. Preţul 80 banĭ (cu porto 86 b).

Taina norocului séu Povestea satului Nemerniceni de Tache *Brânduş*. Acésta carte e forte potrivită pentru poporul nostru şi costă 1 cor. (+ 10 b. p.)

Balade poporale de Avram *Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de şcólă de I. *Dariu*, 30 b. plus 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educaţiunii de I. *Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.

Idealul învĕţătorului român de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

Tragedia Calvarului de abat. Henry Bolo traducere în românesce de membrii soc. de lect. „Inocenţiu M. Clain“ din (Blaşiu. Preţul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale şi daco-române de P. *Vulcan*, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

Monologurĭ în versurĭ seria a 2-a după Auguste Vacquerie, Eugene Manuel, Uhland, Emile Goudean. E. Grenet-Dancour şi L. Ralisbonne, de Nicolae Ţincu, 1 cor. plus 5 b. porto.

Istoria luĭ Stan Păţitul. Partea a II-a. **Femeia** în versurĭ pentru popor de I. Tom. Totan învĕţător, preţ. 20 b. plus 3 b. prt.

Buchete de florĭ, culese din grădina limbei române pentru copiĭ, fascicola III. de I. T. Totan, înv. Ed. I. Pr. 20 b. porto 5.

Poesii, de Bolintineanu. Bătăliile Românilor, II. Preţul 1 cor. (plus 10 b. porto.)

Juvenilia, prosă şi versurĭ, de Sextil Puscariu. Preţul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

Opiniunea publică, conferenţa ţinută a Atheneul român de C. Dissescu la 27 Februarie 1885 preţul 50 b. plus porto 5 banĭ.

Imbunătăţirea stărei sătenilor de Gr. G. Pencescu, preţul 50 b. + 5 b. porto.

Nu mĕ uita! Colecţiune de versurĭ pentru ocasiunĭ funebralĭ. Aranjată prin N. F. *Negruţiu*. Ediţ. IV. Preţul 50 banĭ. (+ 5 b. p.)

Pribeag, ediţia I-ă de Ioan Iosif Sceopul Preţ. cor. 1. 50 b. pl. 10 b. porto.

Poesii de Al. A. Macedonski. Preţ. 3 cor. pl. 20 b. porto.

Scriitorĭ, cetitorĭ şi criticĭ de N. Radulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului séu cântarea sĕrbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adecă **Cântărĭ la morţĭ**, adunate de *I. Pop-Reteganul.* Preţul 80 banĭ. (+ 10 b. p.)

Cu vêrful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.

Poesii de Vasile Ranta Buticescu. Ediţiunea „Amicului Familiei“. Preţul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Umbre şi luminĭ poesii de Em. *Părăeanu*, cor. 2·50 (porto 20 b.)

Asupra situaţiunei, articoli şi foişóre de Iónŭ A. Lăpedat. Preţ. 40 b. pl. 10 b. porto)

Istoria legii noue scrisă de Dr. Victor Szmigelski. Tomul II: Isus ca preot. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat metropolitan gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş. Pretul 3 cor. 40 b. plus 20 b. porto.

Influinţa francesă în România de Al. Xenopol profesor la universitatea din Iaşĭ Cu 50 b. + 5 b. porto.

Românii Secelenĭ. Causele decadenţei lor economice şi mijlócele de îndreptare. Disertaţiune de Ioan I. Lăpădat. 30 banĭ plus 5 banĭ porto.

Trilby, roman în românesce de Afin dela Tuscia. Preţul 2 cor plus 20 banĭ porto.

„Pe pragul mormêntului,“ de preotul *G. Simu*, conţine versurĭ funebrale pentru popor şi pentru inteligenţĭ. Pr. 50 banĭ (+ 6 b. porto).

Prosă şi versurĭ, fabule de Gr. M. Alexandrescu preţul 30 b. plus 5 b. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Maiŭ n. 1903

Renta ung. de aur 4%	121.25
Renta de corone ung. 4%	99.40
Impr. căil. fer. ung. în aur $3^1/_2$%	91 55
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.95
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare $3^1/_2$%	99.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	157.—
Impr. ung. cu premii	100.65
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	100.40
Renta de argint austr.	121 30
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	93.30
Losurĭ din 1860.	153.35
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.32
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	730.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	668 75
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane	117.12$^1/_2$
London vista	239.60
Paris vista	95.20
Note italiene	95 20

Cursul pieţei Braşov.

Din 21 Maiŭ n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.94
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19.04
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	116.80	„	111.08
Lire turcescĭ	„	21.20	„	—.—
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	101.—

ABONAMENTE LA „Gazeta Transilvaniei.“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi străinătate:	
Pe treĭ lunĭ	6 cor.	Pe treĭ lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	12 „	Pe şése lunĭ	20 „
Pe un an	24 „	Pe un an	40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:		Pentru România şi streinătate:	
Pe an	4 cor.	Pe an	8 fr.
Pe şése lunĭ	2 „	Pe şése lunĭ	4 „
Pe treĭ lunĭ	1 „	Pe treĭ lunĭ	2 „

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin mandate postale.

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.